

ването на сегашния режим в страната, който е също толкова варварски, колкото и самата революция. На много места в брошурата и с най-силни изрази Балабанов отхвърля възможността османските власти сами да успеят в реформените си начинания. Необходима е външна сила, която без насилия и кръвопролития би осъществила промяната. И той я вижда в лицето на европейската дипломация, която сега провежда стара политика край Босфора, но друга нова "рано или късно ще получи превес първо в Лондон, а след това и в Париж".

Вярвал ли е наистина българският възрожденец в тези свои предвиждания, или тайно се е надявал, че истинската мощ ще дойде не от страна на Запада, а от страна на Русия? В текста се забелязва и едно симптоматично преклонение пред "нарастващата руска мощ", която не могат да спрат нито "слабите сили" на Османската империя, нито недалновидните ходове на европейските правителства. Пропагандните цели на брошурата, насочени предимно към европейското обществено мнение и дипломация, са налагали определен внимателен подбор на аргументите. Авторът категорично отхвърля всяка връзка и зависимост на българското освободително движение от Русия и нейната близокоизточна политика, но и никъде не са използвани нападки и обвинения срещу Северната сила. По-скоро той се позовава на нея като евентуална заплаха срещу интересите на Франция и Англия в региона, която трябва да ги накара да променят своята досегашна политика, ако искат да постигнат някакъв траен успех.

Приведените доводи от Балабанов, както и предложения план за автономия, сравнени с руските реформени проекти от 1867 г., показват, че ако не се е консултирал пряко с руски дипломатически представители, то той поне се е съобразявал с техните планове. От друга страна съпоставката с начертанията на българския възрожденец с тези на френския външен министър маркиз дьо Мустие разкрива пълно разминаване във вижданията и целите. За Балабанов идеята за равенство между християни и мюсюлмани е нереалистична, а сливането на двата народа, желано от Високата порта и предвиждано от маркиз дьо Мустие, е убийствено за българите. И в този аспект неговата проруска ориентация е несъмнена.

За горното твърдение свидетелства и голямата идейна близост между "Прошението" на Добродетелната дружина и брошурата "Турците в България". Могат да бъдат открити много общи моменти, както в аргументацията, така също и в структурата на двата документа, но в основата на всичко лежи общото признаване на дипломатическата намеса като основен начин за решение на проблемите и искането за предоставяне на автономия на българите. За съществуването на съвместна координирана акция говори също и еднаквото позоваване от М. Балабанов и от Гр. Начович, автор на другата брошура, отпечатана по това време, "Българската нация пред конференцията в Париж" на извършените гонения върху швицовските учители³⁰. Балабанов не посочва конкретни имена, но в "Българската нация пред конференцията в Париж" те са назовани: "Хрулев, Божидар, Георги и Манчев", които могат да бъдат идентифицирани. Тодор Т. Хрулев е изпратен на заточение в Диарбекир на 18 юни 1864 г.³¹ В. Манчов е заточен в Ангора, Тодоран Петков /Божидар П. Манчев/ и